Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

9. září 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Sociální politika — Směrnice 2000/78/ES — Rovné zacházení v zaměstnání a povolání — Článek 2, článek 3 odst. 1 písm. c) a článek 6 odst. 1 — Přímá diskriminace na základě věku — Základní plat soudců — Přechodný režim — Přeřazení a další postup — Zachování rozdílného zacházení — Odůvodnění“

Ve věci C-20/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Berlin (Německo) ze dne 12. prosince 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 15. ledna 2013, v řízení

Daniel Unland

proti

Land Berlin,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev (zpravodaj), J. L. da Cruz Vilaça a C. Lycourgos, soudci

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. dubna 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za D. Unlanda M. Quaasem, Rechtsanwalt,

— za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jako zmocněnci,

— za rakouskou vládu G. Hessem, jako zmocněncem,

— za Evropskou komisi T. Maxian Ruschem, D. Martinem a M. Kellerbauerem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: němčina.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a její doplnění se týkají výkladu článku 2, čl. 3 odst. 1 písm. c) a čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporu mezi D. Unlandem a Land Berlin (spolkovou zemí Berlín) ohledně způsobů přeřazování a postupu soudců této spolkové země v rámci nového platového režimu, který se na ně vztahuje.

Právní rámec

Unijní právo

3 Podle článku 1 směrnice 2000/78 je „[ú]čelem této směrnice […] stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení“.

4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se ‚zásadou rovného zacházení‘ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se

a) ‚přímou diskriminací‘ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1;

[…]“

5 V článku 3 odst. 1 písm. c) zmíněné směrnice, nadepsaném „Oblast působnosti“, se uvádí, že se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde zejména o „podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování“.

6 Článek 6 odst. 1 této směrnice zní:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.

Tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména:

a) stanovení zvláštních podmínek pro přístup k zaměstnání a odbornému vzdělávání, pro zaměstnání a povolání včetně podmínek propuštění a odměňování, a to pro mladé pracovníky, starší osoby a osoby s pečovatelskými povinnostmi za účelem podpory jejich pracovního začlenění nebo zajištění jejich ochrany;

b) stanovení minimálních podmínek věku, odborné praxe nebo let služby pro přístup k zaměstnání nebo k určitým výhodám spojeným se zaměstnáním;

[…]“

7 Článek 16 písm. a) směrnice 2000/78 stanoví, že členské státy přijmou nezbytná opatření, aby „byly zrušeny právní a správní předpisy odporující zásadě rovnosti“.

Německé právo

Dřívější spolkový zákon o platech úředníků

8 Spolkový zákon o platech úředníků (Bundesbesoldungsgesetz), ve znění účinném ke dni 31. srpna 2006 (dále jen „dřívější spolkový zákon o platech úředníků“), se na spolkové úředníky a soudce vztahoval do 30. června 2011 a na úředníky a soudce spolkové země Berlín do 31. července 2011, a to ve svém přechodném znění platném pro spolkovou zemi Berlín [Bundesbesoldungsgesetz in der Überleitungsfassung für Berlin, dále jen „BBesG Bln v původním znění“].

9 Ustanovení § 38 dřívějšího spolkového zákona o platech úředníků, nadepsaného „Výpočet základního platu“, stanovilo:

„(1) Základní plat se vypočte v závislosti na věkových kategoriích, nestanoví-li platový režim pevné platy. Základní plat v dané věkové kategorii přísluší od prvního dne v měsíci, v němž bude dosaženo rozhodného věku.

(2) Je-li do služebního poměru přijat soudce nebo státní zástupce po dovršení 35. roku věku, základní plat se vypočte na základě služebního věku, od kterého se odečte polovina z celých let, které uplynuly ode dne, kdy soudce nebo státní zástupce dovršil 35. rok věku, do dne, v němž byl přijat do služebního poměru […].

(3) Soudci a státní zástupci, kteří dosud nedovršili 27. rok věku, pobírají nástupní základní plat ve své platové třídě až do dovršení věku stanoveného pro postup ve věkových kategoriích.

(4) Věk se s výhradou odstavce 2 druhé a třetí věty posouvá o polovinu doby po dovršení 35. roku věku, v níž neexistoval nárok na plat […].“

Nový zákon o platech úředníků spolkové země Berlín

10 Na základě zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín (Gesetz zur Besoldungsneuregelung für das Land Berlin – Berliner Besoldungsneuregelungsgesetz, dále jen „nový zákon o platech úředníků spolkové země Berlín“) ze dne 29. června 2011 se na soudce zmíněné spolkové země, kteří již byli jmenováni k 1. srpnu 2011 (dále jen „již jmenovaní soudci“), vztahují jiná pravidla, než která se použijí na soudce, kteří nastoupili do služebního poměru po tomto datu (dále jen „noví soudci“).

– Regionální právní úprava platů nových soudců

11 BBesG Bln v původním znění byl změněn čl. I odst. 1 zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín. Odměňování nových soudců je tedy upraveno novým zněním tohoto zákona (dále jen „BBesG Bln v novém znění“). Jeho relevantní ustanovení zní takto:

„§ 38 Výpočet základního platu

(1) Nestanoví-li platový režim pevné platy, vypočítá se základní plat soudců a státních zástupců pro jednotlivé stupně. Postup do nejbližšího vyššího platového stupně závisí na době získané odborné praxe.

(2) Při každém prvním jmenování do funkce s nárokem na plat, na který se vztahuje tento zákon, se v zásadě stanoví základní plat odpovídající platovému stupni 1, ledaže dojde k zohlednění dřívějších dob podle § 38a odst. 1 uvedených níže. Platový stupeň je stanoven písemným úředním aktem s účinností od prvního dne měsíce, v němž nabude jmenování účinnosti.

(3) Základní plat se zvyšuje po získání třech let odborné praxe v platovém stupni 1, po získání dvou let odborné praxe v platových stupních 2 až 4 a po získání třech let odborné praxe v platových stupních 5 až 7. Postup zpomalují doby, během kterých nevzniká nárok na služební plat, o příslušnou délku jejich trvání, pokud není v § 38a odst. 2 níže stanoveno jinak.

[…].“

– Právní úprava platů již jmenovaných soudců

12 Podle čl. II odst. 1 zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín definuje způsoby přeřazování již jmenovaných soudců v novém systému, jakož i přechodná opatření, jež se na tyto soudce uplatní, zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín (Berliner Besoldungsüberleitungsgesetz, dále jen „BerlBesÜG“) ze dne 29. června 2011.

13 Ustanovení § 2 BerlBesÜG, nadepsaného „Zařazení do platových stupňů a přechodných platových stupňů ve třídách platového režimu A“, stanoví:

„(1) Úředníci jsou podle podmínek definovaných v následujících odstavcích zařazeni k 1. srpnu 2011 do platových stupňů nebo přechodných platových stupňů upravených v příloze 3 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín] v závislosti na pracovním místě, které zastávali k 31. červenci 2011, a na základním platu, na který by měli nárok k 1. srpnu 2011 podle zákona o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011 ze dne 8. července 2010 (GVBl. s. 362, 2011, s. 158). První věta platí obdobně pro úředníky, kteří čerpají neplacené volno; u těchto osob je pro zařazení rozhodná funkce a základní plat, který by jim příslušel v případě skončení pracovního volna dne 31. července 2011.

(2) Úředník je zařazen v souladu s odstavcem 1 do platového stupně nebo přechodného platového stupně, který odpovídá výši základního platu zaokrouhlené směrem nahoru. Není-li zařazení podle první věty možné, je úředník zařazen do nejbližšího vyššího platového stupně či přechodného platového stupně […]“

14 Ustanovení § 5 BerlBesÜG, nadepsaného „Zařazení do platových stupňů a přechodných platových stupňů ve třídách R1 a R2“, stanoví:

„Příjemci služebního platu odpovídajícího platovým třídám R1 nebo R2 jsou zařazeni do platových stupňů či přechodných platových stupňů upravených v příloze 4 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín] v závislosti na pracovním místě, které zastávali k 31. červenci 2011, a na základním platu, na který by měli nárok k 1. srpnu 2011 podle zákona o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011. Ustanovení § 2 odst. 1 druhé věty, jakož i odstavce 2 a 4 se použijí obdobně.“

15 Ustanovení § 6 BerlBesÜG, který se týká dalšího postupu, stanoví:

„(1) Při přeřazení do některého z platových stupňů upravených v příloze 4 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín] v závislosti na základním platu odpovídajícím minimálně věkové kategorii 3 platových tříd R1 a R2 (na který by měla přeřazovaná osoba podle zákona o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011 nárok k 1. srpnu 2011) se postup této osoby do nejbližšího vyššího platového stupně či při přeřazení do některého z přechodných platových stupňů upravených v příloze 4 do stupně odpovídajícího tomuto přechodnému platovému stupni uskutečňuje ke dni, k němuž by tato osoba dosáhla nejbližší vyšší věkové kategorie podle § 38 odst. 1 [BBesG Bln v původním znění]. Tento první postup představuje výchozí bod pro výpočet doby odborné praxe rozhodné pro účely použití § 38 odst. 1 druhé věty [BBesG Bln v novém znění].

(2) Odchylně od odstavce 1 začíná doba odborné praxe rozhodná pro účely použití § 38 odst. 1 druhé věty [BBesG Bln v novém znění] v případě přeřazení v závislosti na základním platu odpovídajícím věkovým kategoriím 1 a 2 platové třídy R1 (na který by tato osoba měla podle zákona o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011 nárok k 1. srpnu 2011) běžet zařazením do platového stupně 1 upraveného v příloze 4 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín].

(3) Odchylně od odstavců 1 a 2 se doby odborné praxe od platového stupně 5 v případě přeřazení do přechodného platového stupně ke stupni 4 či v případě přeřazení do vyššího platového stupně nebo vyššího přechodného stupně, než je přechodný stupeň ke stupni 4, zkracují o jeden rok.

(4) Odchylně od odstavce 1 se doba odborné praxe v platovém stupni 4 prodlužuje o jeden rok u osob, které byly v případech uvedených v odstavci 2 přeřazeny do platového stupně 1 upraveného v příloze 4 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín], jakož i u osob přeřazených do platového stupně 2 upraveného v příloze 4 [tohoto zákona] v závislosti na základním platu, na který by podle zákona o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011 měly nárok k 1. srpnu 2011, odpovídajícího věkové kategorii 4 třídy R1.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

16 D. Unland, narozený dne 19. února 1976, je soudcem ve službách spolkové země Berlín. Byl jmenován do funkce za účinnosti dřívějšího spolkového zákona o platech úředníků ve věku 29 let a k 1. srpnu 2011 byl podle BerlBesÜG přeřazen do nového platového režimu.

17 Dopisem ze dne 17. prosince 2009 žalobce od spolkové země Berlín požadoval, aby mu se zpětnou účinností přiznala za období, které ještě nebylo dotčeno promlčením, plat odpovídající nejvyššímu platovému stupni jeho platové třídy. Zentrale Besoldungs und Vergütungsstelle der Justiz (ústřední úřad pro odměňování v soudnictví) jeho žádost rozhodnutím ze dne 12. ledna 2010 zamítl. Následně bylo zamítnuto i odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí, a to rozhodnutím předsedkyně Kammergericht ze dne 7. května 2010.

18 Žalobce tedy podal dne 5. června 2010 žalobu u Verwaltungsgericht Berlin (Německo), v níž tvrdil, že je diskriminován na základě věku, a to v důsledku pravidla odměňování v závislosti na věku. Žalobce se zejména domnívá, že v rozporu s unijním právem není pouze dřívější spolkový zákon o platech úředníků, ale také způsoby přeřazení do nového platového režimu, a žádá proto, aby mu byl přiznán plat odpovídající nejvyššímu platovému stupni jeho platové třídy. O přiznání tohoto platu žádá do budoucna a také zpětně ve formě doplatku za období alespoň do roku 2009.

19 Předkládající soud se v tomto ohledu táže na slučitelnost vnitrostátní právní úpravy dotčené v původním řízení s unijním právem, konkrétně se směrnicí 2000/78, a to vzhledem k tomu, že by tato právní úprava mohla vést k diskriminaci na základě věku, již tato směrnice zakazuje.

20 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Berlin rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být evropské primární nebo sekundární právo, v daném případě zejména směrnice 2000/78/ES, vykládáno pro účely úplného zákazu neoprávněné diskriminace na základě věku v tom smyslu, že se vztahuje i na vnitrostátní právní úpravu odměňování soudců spolkových zemí?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku: vyplývá z tohoto výkladu primárního nebo sekundárního evropského práva, že vnitrostátní právní předpis, podle kterého závisí výše základního platu soudce při jeho nástupu do funkce a následné zvýšení tohoto platu na věku soudce, představuje přímou nebo nepřímou diskriminaci na základě věku?

3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku: brání tento výklad evropského primárního nebo sekundárního práva tomu, aby byl takový vnitrostátní právní předpis odůvodněn legislativním cílem, který spočívá v odměňování odborných zkušeností či sociálních dovedností?

4) V případě kladné odpovědi na třetí otázku: připouští takový výklad evropského primárního nebo sekundárního práva, dokud nebude zavedena nediskriminační právní úprava odměňování úředníků, jiný právní důsledek než ten, že bude diskriminovaným osobám se zpětnou účinností poskytnut plat podle nejvyššího platového stupně v jejich platové třídě?

Vyplývá přitom právní následek porušení zásady zákazu diskriminace přímo ze samotného evropského primárního nebo sekundárního práva, v projednávaném případě zejména ze směrnice 2000/78/ES, nebo vyplývá nárok diskriminované osoby pouze z odpovědnosti členských států za nesprávné provedení ustanovení evropského práva, jež je zásadou uznávanou unijním právem?

5) Brání tento výklad evropského primárního nebo sekundárního práva vnitrostátnímu opatření, které podřizuje nárok na peněžní plnění (*a posteriori* ve formě doplatku) nebo na náhradu škody podmínce, že jej soudci uplatnili v relativně krátké lhůtě?

6) V případě kladné odpovědi na první až třetí otázku: vyplývá z tohoto výkladu evropského primárního nebo sekundárního práva, že zákon, který vymezuje způsoby nového zařazení již jmenovaných soudců v novém systému, který stanoví, že platový stupeň nového systému, do něhož budou zařazeni, se určí výlučně v závislosti na výši základního platu, který pobírali k rozhodnému dni přechodu na nový systém podle dřívějšího (diskriminačního) systému odměňování, a podle kterého se následný postup do vyšších platových stupňů určuje výlučně v závislosti na odborné praxi získané po nabytí účinnosti tohoto zákona, bez ohledu na celkovou dobu odborné praxe získané soudcem, zachovává diskriminaci na základě věku, a to až do doby, kdy soudce dosáhne nejvyššího platového stupně?

7) V případě kladné odpovědi na šestou otázku: brání výklad evropského primárního nebo sekundárního práva tomu, aby bylo toto zachování nerovného zacházení odůvodněno legislativním cílem, podle kterého mají být chráněna (nejen) nabytá práva existující k rozhodnému dni přechodu na nový systém, ale (také) očekávání již jmenovaných soudců ohledně perspektivy vývoje příjmu v jejich příslušné platové třídě, který jim zaručoval dřívější systém, a tomu, aby byly novým soudců přiznány vyšší platy než soudcům již jmenovaným?

Lze zachování diskriminace stávajících soudců odůvodnit argumentem, že by jiné možné řešení (které by spočívalo v individuálním přeřazení již jmenovaných soudců podle doby jejich odborné praxe) bylo z administrativního hlediska relativně obtížně proveditelné?

8) V případě, že by Soudní dvůr odmítl odůvodnění uvedená v sedmé otázce: připouští tento výklad evropského primárního nebo sekundárního práva, dokud nebude zavedena nediskriminační úprava odměňování také pro již jmenované soudce, jiný právní následek než ten, že bude již jmenovaným soudcům se zpětnou účinností a nepřetržitě poskytován plat podle nejvyššího platového stupně v jejich platové třídě?

9) V případě kladné odpovědi na první až třetí otázku a záporné odpovědi na šestou otázku: vyplývá z tohoto výkladu evropského primárního nebo sekundárního práva, že právní úprava nového zařazení soudců v novém systému odměňování, která již jmenovaným soudcům, kteří k rozhodnému dni přechodu na nový systém dosáhli určitého věku, přiznává od určitého platového stupně rychlejší platový růst než již jmenovaným soudcům, kteří však byli k rozhodnému dni přechodu na nový systém mladšího věku, představuje přímou nebo nepřímou diskriminaci na základě věku?

10) V případě kladné odpovědi na devátou otázku: brání výklad evropského primárního nebo sekundárního práva tomu, aby bylo toto nerovné zacházení odůvodněno legislativním cílem, podle kterého nemají být chráněna nabytá práva existující k rozhodnému dni přechodu na nový systém, ale výlučně očekávání již jmenovaných soudců ohledně perspektivy vývoje příjmu v jejich příslušné platové třídě, který jim zaručoval dřívější systém?

11) V případě, že by Soudní dvůr odmítl odůvodnění uvedená v desáté otázce: připouští tento výklad evropského primárního nebo sekundárního práva, dokud nebude zavedena nediskriminační úprava odměňování také pro již jmenované soudce, jiný právní následek než ten, že bude již jmenovaným soudcům se zpětnou účinností a nepřetržitě přiznáván stejný platový růst jako takovým privilegovaným soudcům, jací jsou popsáni v deváté otázce?“

21 Dopisem ze dne 25. června 2014 kancelář Soudního dvora zaslala předkládajícímu soudu kopii rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005) a vyzvala ho, aby jí sdělil, zda s ohledem na tento rozsudek trvá na svých předběžných otázkách.

22 Rozhodnutím ze dne 19. prosince 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 29. prosince 2014, předkládající soud potvrdil, že na svých otázkách trvá a následujícím způsobem přeformuloval třetí otázku:

„V případě kladné odpovědi na druhou otázku: brání tento výklad evropského primárního nebo sekundárního práva odůvodnitelnosti takového vnitrostátního právního předpisu?“

23 Soudní dvůr je za těchto okolností žádán, aby rozhodl o všech původně položených otázkách včetně třetí otázky v přeformulovaném znění.

K předběžným otázkám

K první otázce

24 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2000/78 vykládána v tom smyslu, že do rozsahu její působnosti spadají podmínky odměňování soudců.

25 Tato otázka se týká věcné a osobní působnosti směrnice 2000/78.

26 Pokud jde o věcnou působnost této směrnice, předkládající soud se táže na vztah mezi ustanovením čl. 3 odst. 1 písm. c) této směrnice, podle něhož se v rámci pravomocí svěřených Evropské unii uvedená směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o podmínky zaměstnání a pracovní podmínky, přičemž tento výraz zahrnuje především podmínky propouštění a odměňování, a ustanovením čl. 153 odst. 5 SFEU, který upravuje výjimku z pravomoci Unie v oblasti sociální politiky, a to tak, že Unie není oprávněna zasahovat do oblasti odměn za práci.

27 Jak Soudní dvůr uvedl v rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, body 34 a 35), je třeba rozlišovat výraz „odměna za práci“ ve smyslu čl. 153 odst. 5 SFEU a výraz „podmínky odměňování“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78, jelikož posledně uvedený výraz je součástí podmínek zaměstnání a netýká se přímo stanovení výše odměny. Vnitrostátní pravidla upravující způsoby zařazování do platových tříd a stupňů tedy nelze vyjmout z věcné působnosti směrnice 2000/78.

28 Stran osobní působnosti této směrnice postačí připomenout, že čl. 3 odst. 1 písm. c) této směrnice výslovně stanoví, že se vztahuje především na všechny osoby ve veřejném sektoru, včetně veřejných subjektů. Není sporné, že funkce soudce spadá do veřejného sektoru.

29 Na první položenou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že podmínky odměňování soudců spadají do působnosti této směrnice.

Ke druhé a třetí otázce

30 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které je základní platový stupeň soudce v rámci každé funkční platové třídy určen v závislosti na jeho věku při nástupu do služebního poměru.

31 Kromě toho, že § 38 odst. 1 dřívějšího spolkového zákona o platech úředníků stanoví, že se základní plat vypočte v závislosti na věkových kategoriích, z § 38 odst. 2 vyplývá, že je-li do služebního poměru přijat soudce nebo státní zástupce po dovršení 35. roku věku, základní plat se vypočte na základě služebního věku, od kterého se odečte polovina z celých let, které uplynuly ode dne, kdy soudce nebo státní zástupce dovršil 35. rok věku, do dne, v němž byl přijat do služebního poměru. Ustanovení § 38 odst. 3 kromě toho stanovilo, že soudci a státní zástupci, kteří dosud nedovršili 27. rok věku, pobírají nástupní základní plat ve své platové třídě až do dovršení věku stanoveného pro postup ve věkových kategoriích.

32 Základní plat soudců byl tedy při jejich přijetí do služebního poměru stanoven výlučně v závislosti na věkové kategorii, do které patřili.

33 Soudní dvůr již zkoumal otázky totožné s druhou a třetí otázkou položenou v této věci v rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005) a jeho odpověď podaná v uvedeném rozsudku je tudíž v plném rozsahu použitelná na otázky, které vznesl předkládající soud ve věci v původním řízení.

34 V bodech 39 až 51 tohoto rozsudku totiž Soudní dvůr zkoumal, zda dřívější spolkový zákon o platech úředníků zaváděl diskriminaci ve smyslu článku 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78, a dospěl k závěru, že tomu tak bylo, jelikož zařazení úředníků do základního platového stupně na základě jejich věku při nástupu do služebního poměru, překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení legitimního cíle sledovaného tímto zákonem.

35 Skutečnost, že cílem ustanovení dotčených v původním řízení je odměňování odborných zkušeností nebo sociálních dovedností soudců, v tomto ohledu nemá žádný vliv.

36 Za těchto podmínek je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět tak, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je dotčena v původním řízení, podle které je základní plat soudce určen při jeho nástupu do služebního poměru výhradně v závislosti na jeho věku.

K šesté a sedmé otázce

37 Podstatou šesté a sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda musejí být článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je dotčena v původním řízení, jež vymezuje způsoby nového zařazení již jmenovaných soudců v novém systému odměňování, který stanoví, že se platový stupeň, do něhož jsou napříště zařazeni, určí pouze v závislosti na výši základního platu, který pobírali na základě dřívějšího systému odměňování, i když byl založen na diskriminaci na základě věku soudce. Předkládající soud se zejména táže, zda může být rozdílné zacházení, které by připustila tato právní úprava, odůvodněno cílem ochrany nabytých práv.

38 Z ustanovení § 5 BerlBesÜG vyplývá, že pro účely přeřazení již jmenovaných soudců do platového stupně nebo přechodného platového stupně nového systému se zohledňuje pouze dřívější základní plat. Přeřazení již jmenovaných soudců v novém systému odměňování probíhá výlučně v závislosti na věkové kategorii dosažené v dřívějším systému.

39 Je nutno konstatovat, že uvedené ustanovení je s to zachovat v rámci nového systému odměňování rozdílné zacházení mezi soudci v závislosti na věku.

40 Opatření zavedená takovým ustanovení, jako je § 5 BerlBesÜG, podle nichž se přeřazení odvíjí od platu, který původně pobírali již jmenovaní úředníci a který byl sám o sobě založen na věku, totiž zachovávají diskriminační situaci, kdy někteří soudci pobírají nižší plat než jiní, přestože se nachází ve srovnatelných situacích, a to pouze z důvodu svého věku v době přijetí do služebního poměru (v tomto smyslu viz rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, body 56 až 58).

41 Je tedy třeba zkoumat, zda lze toto rozdílné zacházení na základě věku odůvodnit z hlediska čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78.

42 Co se zaprvé týče cíle spočívajícího v zachování nabytých práv, na který poukazuje předkládající soud, je třeba konstatovat, že ochrana práv nabytých určitou kategorií osob představuje naléhavý důvod obecného zájmu (rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, bod 64 a citovaná judikatura).

43 Zadruhé Soudní dvůr již konstatoval, že takový zákon, jako je BerlBesÜG, podle všeho umožňuje dosažení sledovaného cíle, který spočívá v zaručení zachování nabytých práv (rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, bod 65 až 68). Soudní dvůr měl dále za to, že vnitrostátní zákonodárce přijetím přechodných odchylných opatření v BerlBesÜG nepřekročil meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle (rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, body 69 až 85).

44 Žádná z informací uvedených ve spise, který byl Soudnímu dvoru předložen, nemůže mít vliv na tyto závěry.

45 Jak vyplývá z informací poskytnutých Soudnímu dvoru, přeřazení soudců se – pokud jde o zvolenou metodu a sledovaný účel – neliší od přeřazení provedeného u úředníků spolkové země Berlín. BerlBesÜG totiž zavedl pravidla, která se pro účely přeřazení uplatňují jednotně na soudce, státní zástupce i na úředníky.

46 V této souvislosti je třeba uvést, že přijetím BerlBesÜG vnitrostátní zákonodárce přepracoval režim odměňování úředníků a soudců spolkové země Berlín. Za účelem zachování nabytých práv již jmenovaných soudců tento zákon obsahuje přechodné odchylné ustanovení pro již jmenované soudce, podle něhož byli tito soudci okamžitě přeřazeni do některého platového stupně nebo přechodného platového stupně (v tomto smyslu viz rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, body 72 a 73).

47 Kromě toho je třeba podotknout, že jelikož se § 38 dřívějšího spolkového zákona o platech úředníků vztahoval na každého soudce spolkové země Berlín při jeho nástupu do služebního poměru, diskriminační aspekty, které z něj plynou, se potenciálně týkají všech těchto soudců (v tomto smyslu viz rozsudek Specht a další, C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, bod 96). Je tedy namístě dospět k závěru, že v rámci dřívějšího spolkového zákona o platech úředníků neexistoval platný referenční systém a že – byť žalobce v původním řízení tvrdí opak – neexistovala ani kategorie „mladých soudců“ znevýhodněných tímto zákonem a BerlBesÜG, ani kategorie „starších soudců“, kteří by byli těmito zákony zvýhodněny.

48 Způsoby takového přeřazení je kromě toho nutné považovat za slučitelné s povinností plynoucí z čl. 16 písm. a) směrnice 2000/78, podle níž musí členský stát přijmout nezbytná opatření, aby byly zrušeny právní a správní předpisy odporující zásadě rovnosti.

49 Na šestou a sedmou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vymezuje způsoby nového zařazení již jmenovaných soudců v novém systému odměňování a stanoví, že se platový stupeň, do něhož jsou napříště zařazeni, určí pouze v závislosti na výši základního platu, který pobírali na základě dřívějšího systému odměňování, i když byl založen na diskriminaci na základě věku soudce, jelikož rozdílné zacházení, které tato právní úprava připouští, lze odůvodnit cílem ochrany nabytých práv.

K deváté a desáté otázce

50 Podstatou deváté a desáté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vymezuje způsoby postupu již jmenovaných soudců v novém systému odměňování a stanoví, že soudcům, kteří k rozhodnému dni přechodu na nový systém dosáhli určitého věku, je přiznán od určitého platového stupně rychlejší platový růst než soudcům, kteří byli k rozhodnému dni přechodu na nový systém mladšího věku. Předkládající soud se zejména táže, zda může být rozdílné zacházení, které údajně přináší tato právní úprava, nějak odůvodněno.

51 Je třeba konstatovat, že německý zákonodárce zavedl v § 6 BerlBesÜG rozlišování v závislosti na věkové kategorii dosažené k rozhodnému dni přechodu na nový systém, a to jak co se týče okamžiku příštího postupu v platovém stupni, tak co se týče výpočtu následných dob odborné praxe.

52 Pokud jde totiž o první postup v platovém stupni v rámci nového systému odměňování, ze závěrů předkládajícího soudu vyplývá, že podle § 6 odst. 1 a 2 BerlBesÜG platí, že doba odborné praxe soudců, kteří měli být v dřívějším systému zařazeni k rozhodnému dni přechodu na nový systém ve věkové kategorii 1 nebo 2, tedy soudců, kterým bylo k tomuto dni méně než 31 let, začíná běžet znovu ode dne přeřazení. Pokud jde naproti tomu o soudce, kteří byli přeřazeni minimálně na základě

základního platu odpovídajícího věkové kategorii 3, tedy soudce, kteří již dosáhli věku 31 let, k dalšímu postupu v platovém stupni dochází ke dni, kdy by podle dřívějšího systému dosáhli nejbližší vyšší věkové kategorie.

53 Pokud jde o následný postup v rámci nového systému odměňování, § 6 odst. 3 a 4 BerlBesÜG stanoví od platového stupně 5 zkrácení dob odborné praxe vyžadovaných k postupu do dalšího platového stupně pod podmínkou, že již jmenovaní soudci byli původně přeřazeni minimálně do přechodného platového stupně 4 nového systému odměňování.

54 Jak vyplývá ze závěrů předkládajícího soudu, jelikož za účelem postupu v platových stupních mohou mít na toto zkrácení nárok pouze soudci, kterým je ke dni přechodu na nový systém alespoň 39 let, zatímco soudci, kteří tohoto věku při přeřazení nedosáhli, jsou z rozsahu působnosti tohoto ustanovení vyloučeni a musí *a fortiori* čekat o rok déle, aby dosáhli odpovídajícího vyššího platového stupně, je třeba konstatovat, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení s sebou nese rozdílné zacházení přímo na základě věku ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice 2000/78.

55 Je tedy třeba zkoumat, zda lze toto rozdílné zacházení odůvodnit z hlediska čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78.

56 Z vyjádření německé vlády v tomto ohledu vyplývá, že cílem § 6 BerlBesÜG bylo sjednotit vývoj odměňování soudců s vývojem odměňování úředníků – kdy posledně uvedené bylo modernizováno již v roce 1997 – a v konečném důsledku zatraktivnit funkci soudce oproti dřívějšku tím, že bude zaručen zejména rychlejší růst příjmu na začátku kariéry. Kromě toho bylo třeba zajistit, aby u žádného již jmenovaného soudce nedošlo ke ztrátě platu – a to okamžité či ve vztahu k celé jeho kariéře – a dále, aby všichni soudci dosáhli posledního platového stupně ve věku 49 let.

57 Je třeba připomenout, že za současného stavu unijního práva mají členské státy, jakož i případně sociální partneři ve vnitrostátním měřítku značný prostor pro uvážení nejen při volbě určitého cíle mezi jinými cíli v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, ale i ve vymezení opatření k dosažení tohoto cíle (viz zejména rozsudek Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 68).

58 Takové cíle, jaké sleduje vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení, v zásadě mohou „v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně“ odůvodňovat rozdíl v zacházení na základě věku, jak stanoví čl. 6 odst. 1 první pododstavec směrnice 2000/78.

59 Dále je ještě třeba ověřit, zda jsou prostředky použité k naplnění těchto cílů v souladu se zněním uvedeného ustanovení „přiměřené a nezbytné“.

60 Německá vláda ve svém vyjádření a v rámci vysvětlení podaných na jednání podrobně vyložila důvody, které ji vedly k přijetí § 6 BerlBesÜG.

61 Německá vláda zejména uvedla, že celková doba, na kterou se vztahuje platová stupnice, je v případě soudců a státních zástupců kratší než v případě úředníků, protože zohledňuje obecně delší dobu vzdělávání a pozdější zahájení výkonu povolání. Nový systém postupu obsahuje méně platových stupňů, a to osm „platových stupňů zohledňujících odbornou praxi“, takže soudce rychleji dosáhne platových tříd odpovídajících vyšším platům. Jelikož však příjem soudců nemohl být z rozpočtových důvodů zvýšen výraznějším způsobem, tento platový postup se v mezidobí opět zpomaluje. Od platového stupně 5 tak musí nyní soudce na postup do vyššího platového stupně vyčkat o jeden rok déle.

62 Německá vláda se domnívá, že tuto změnu, která zvýhodňuje soudce ve věku od 31 do 39 let, je nutno vnímat nejen jako ocenění za to, že v průběhu prvních let práce zvlášť výrazně narůstá odborná praxe, ale také jako způsob uspokojení potřeb soudců v období jejich života, během něhož musí podle názoru této vlády zpravidla hradit zvýšené výdaje. Postup již jmenovaných soudců, kteří jsou přeřazeni do

relativně vysoké věkové kategorie, tj. do věkové kategorie 7 dřívějšího systému a výše, se kromě toho zpomaluje kvůli nové křivce postupu. Za účelem kompenzace tohoto důsledku byla pro tuto kategorii o jeden rok zkrácena odpovídající doba setrvání v jednotlivých platových třídách. V odpovědi na žádost o upřesnění, kterou Soudní dvůr vznesl na jednání, německá vláda uvedla, že složitost tohoto systému plyne ze snahy zákonodárce, aby žádné kategorii soudců nevznikly v důsledku nového zařazení v novém systém odměňování výhody či nepřiměřená nevýhoda.

63 Je třeba konstatovat, že na základě přezkumu spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyšla najevo žádná skutečnost, která by mohla tato vyjádření německé vlády zpochybnit. Stejně tak nebyla Soudnímu dvoru předložena žádná informace ke zpochybnění přiměřenosti a nezbytnosti nového systému postupu.

64 Kromě toho je třeba uvést, že argument, podle kterého § 6 BerlBesÜG vede ke „zhoršení“ situace „mladých soudců“, kteří již byli znevýhodněni dřívějším spolkovým zákonem o platech úředníků, musí být odmítnut, jelikož – jak bylo konstatováno v bodě 47 tohoto rozsudku – takové kategorie neexistují.

65 Vzhledem k těmto úvahám je třeba mít s ohledem na široký prostor pro uvážení, který je přiznán členským státům nejen při volbě určitého cíle v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, ale i ve vymezení opatření k dosažení tohoto cíle, za to, že vzhledem k cíli sledovanému vnitrostátním zákonodárcem nejevilo jako nerozumné přijmout § 6 BerlBesÜG.

66 S ohledem na vše výše uvedené, je třeba na devátou a desátou otázku odpovědět tak, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vymezuje způsoby postupu již jmenovaných soudců v novém systému odměňování a stanoví, že soudcům, kteří k rozhodnému dni přechodu na nový systém dosáhli určitého věku, je přiznán od určitého platového stupně rychlejší platový růst než soudcům, kteří byli k rozhodnému dni přechodu na nový systém mladšího věku, jelikož rozdílné zacházení, které připouští tato právní úprava, lze odůvodnit z hlediska čl. 6 odst. 1 této směrnice.

Ke čtvrté otázce

67 Čtvrtou otázkou se předkládající soud táže Soudního dvora na právní důsledky, které je nutno vyvodit ze skutečnosti, že dřívější spolkový zákon o platech úředníků porušoval zásadu zákazu diskriminace na základě věku. Předkládající soud se táže, zda tyto důsledky vyplývají ze směrnice 2000/78 či z judikatury vycházející z rozsudku Francovich a další (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428) a zda jsou v tomto posledně uvedeném případě splněny podmínky pro založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo.

68 Soudní dvůr o této otázce rozhodl již v rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005) a odpověď, kterou ve zmíněné věci poskytl, je v posuzované věci plně použitelná.

69 Za těchto podmínek je třeba z totožných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodech 88 až 107 rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005), odpovědět na čtvrtou položenou otázku následujícím způsobem:

— za takových okolností, jako jsou okolnosti, které nastaly ve věci v původním řízení, unijní právo neukládá povinnost přiznat diskriminovaným soudcům se zpětnou účinností částku, která odpovídá rozdílu mezi skutečně obdrženým platem a platem odpovídajícím nejvyššímu platovému stupni v jejich platové třídě;

— předkládající soud musí ověřit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora k založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo na základě unijního práva.

K páté otázce

70 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené ve věci v původním řízení, které upravuje povinnost vnitrostátního soudce uplatnit nárok na peněžní plnění, jež nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku.

71 Soudní dvůr o této otázce rozhodl již v rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005) a odpověď, kterou ve zmíněné věci poskytl, je v posuzované věci plně použitelná.

72 Za těchto podmínek je třeba z totožných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodech 111 až 114 rozsudku Specht a další (C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005), odpovědět na pátou položenou otázku tak, že unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené v původním řízení, které upravuje povinnost vnitrostátního soudce uplatnit nárok na peněžní plnění, která nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku, pokud toto pravidlo neporušuje zásadu rovnocennosti ani zásadu efektivity. Předkládající soud musí ověřit, zda jsou tyto podmínky ve věci v původním řízení splněny.

K osmé a jedenácté otázce

73 S ohledem na odpovědi na šestou, sedmou, devátou a desátou otázku není třeba na osmou a jedenáctou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Článek 3 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, musí být vykládán v tom smyslu, že podmínky odměňování soudců spadají do rozsahu působnosti této směrnice.

2) Článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je základní plat soudce určen při jeho nástupu do služebního poměru výhradně v závislosti na jeho věku.

3) Článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vymezuje způsoby nového zařazení soudců, jmenovaných již před nabytím účinnosti této právní úpravy, v novém systému odměňování a stanoví, že se platový stupeň, do něhož jsou napříště zařazeni, určí pouze v závislosti na výši základního platu, který pobírali na základě

dřívějšího systému odměňování, i když byl založen na diskriminaci na základě věku soudce, jelikož rozdílné zacházení, které tato právní úprava připouští, lze odůvodnit cílem ochrany nabytých práv.

4) **Článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vymezuje způsoby postupu soudců, jmenovaných již před nabytím účinnosti této právní úpravy, v novém systému odměňování a stanoví, že soudcům, kteří k rozhodnému dni přechodu na nový systém dosáhli určitého věku, je přiznán od určitého platového stupně rychlejší platový růst než soudcům, kteří byli k rozhodnému dni přechodu na nový systém mladšího věku, jelikož rozdílné zacházení, které připouští tato právní úprava, lze odůvodnit z hlediska čl. 6 odst. 1 této směrnice.**

5) **Za takových okolností, jako jsou okolnosti, které nastaly ve věci v původním řízení, unijní právo neukládá povinnost přiznat diskriminovaným soudcům se zpětnou účinností částku, která odpovídá rozdílu mezi skutečně obdrženým platem a platem odpovídajícím nejvyššímu platovému stupni v jejich platové třídě.**

   Předkládající soud musí ověřit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora k založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo na základě unijního práva.

6) **Unijní právo nebrání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené v původním řízení, které upravuje povinnost vnitrostátního soudce uplatnit nárok na peněžní plnění, která nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku, pokud toto pravidlo neporušuje zásadu rovnocennosti ani zásadu efektivity. Předkládající soud musí ověřit, zda jsou tyto podmínky ve věci v původním řízení splněny.**

Podpisy.